

GAZETA LWOVSKA

Wychodzi codziennie wieczorem.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza.

Cena pojedynczego
egzemplarza

Redaktor Naczelny: JERZY KONARSKI.

Adres Administracji: Lwów, ul. Podwale 3 (Tel. 73).

3000 Mp.

Adres Redakcji: Lwów, ul. Chorążczyzny 31 (Tel. 178).

Exempla trahunt.

Obecna Rada m. Lwowa postanowiła zaciągnąć w r. 1896 i 1911 4% pożyczkę na cele inwestycyjne w kwocie 34 milionów koron wypłacić wierzycielom po kursie 70 mkp. za 100 k. W związku z tem otrzymujemy od miejscowego adwokata p. dra Henryka Steinbergera obszernie wywody wykazujące bezprawność i niemoralność powyższej uchwały Rady miejskiej, godzącej w interesy szerokich warstw ludności. Zamieszczając poniższe uwagi chcemy przyczynić się do wyświeatlenia sprawy, która wywołała już znaczne rozgoryczenie w kręgach interesowanych, a która obchodzi również żywą opinię publiczną. Przyp. Red.

I.

Lwów, 22. sierpnia.

Gmina miasta Lwowa zaciągnęła za zezwoleniem Wydziału krajowego w 1896 i 1911 r. 4% pożyczki w łącznej kwocie 34.000.000 koron na cele inwestycyjne, a to na urządzenie wodociągów, rozszerzenie gazowni miejskiej, na urządzenie miejskiej rzeźni i rozszerzenie tejże, na budowę szkół, przytuliska dla kobiet, na fundusz dla założenia zakładu zastawniczego, na budowę nowego teatru, hal targowych, zakładu pogrzebowego i domu przedpogrzebowego, łaźni ludowych, na wykupno kolei elektrycznych, rozszerzenie i polepszenie oświetlenia po objęciu gazowni na własność gminy, na odnowienie i adaptację gmachu ratuszowego, na zakupno gruntów na cele zakładu wodociągowego, oraz na budowę domu administracyjnego, magazynów i warsztatów dla tego zakładu, na zakupno realności dla gminy m. Lwowa itd., zatem na użyteczne, dotąd istniejące i mogące prosperować przedsiębiorstwa. Wedle treści wreczonych wierzycielom obligów zapewniono tychże, że tak gmina, jak i kraj odpowiadają za regularne uiszczanie procentów i zwrot kapitału, a celem dalszego zabezpieczenia wierzycieli zainstalowano prawo zastawu dla pożyczki w kwocie 20.000.000 kor. na hipotecę dóbr Zubrza, własność gm. m. Lwowa stanowiących i zapewniono wierzycieli, że wydane obligi płatne do 60 lat mogą być używane do lokowania popularnych kapitałów. Obecna Rada miasta Lwowa widząc, że dłużnicy spłacają wierzycielom pretensje wedle klucza 100 kor.=70 Mp., postanowiła w ślad za tym nieodpowiednim przykładem uchwałą z dnia 12. kwietnia 1923 wypowiedzieć dotąd nie wylosowane obligacje komunalne, a to na 3 miesiące przed terminem zapadłości odnośnie do każdej pożyczki z tem, że najbliższe terminy zapadłości kuponów są terminami wypłaty wartości nominalnych obligów i z tymi terminami ustaje dalsze oprocentowanie obligów, zatem dla emisji z 1911 roku już dnia 1. sierpnia 1923, a dla emisji z 1896 dnia 1. listopada

P. Michalski Ministrem skarbu?

Grupa poznańska Klubu p. Dubanowicza czyni pewne trudności. — P. Michalski bezpartyjny.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) Jak słyhać, stronnictwo p. Dubanowicza, a zwłaszcza grupa posłów poznańskich czyni pewne trudności kandydaturze p. Michalskiego na stanowisko Ministra skarbu. Natomiast liderzy Chrz.-Nar. Dubanowicz i Stroński zgadzają się na odstąpienie od zasady niebrania czynnego udziału w obecnym Rządzie i

wyjątkowo aprobaują wstąpienie p. Michalskiego do Gabinetu. Wobec trudności, stawianych przez posłów poznańskich tego stronnictwa, p. Michalski prawdopodobnie wystąpi ze swego Klubu i wejdzie do Rządu p. Witosa jako bezpartyjny. Decyzja w tej sprawie nastąpi w ciągu dni najbliższych.

Nowi Podsekretarze stanu w Ministerstwie spr. zagr.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) Dowiaduję się, że zamierzone jest utworzenie w Ministerstwie spraw zagranicznych jeszcze dwu podsekretarzy stanu. Na stanowiska

te proponowani są Zygmunt hr. Lasocki, poseł polski w Wiedniu i senator Joachim Bartoszewicz (Z. L. N.).

1923, o czym Magistrat m. Lwowa uwiadomił wierzycieli komunikatem z dnia 16. kwietnia b. r. W ślad i za przykładem nielicznych dłużników zamierza zatem gm. m. Lwowa obliżyć w łącznej kwocie 34.000.000 kor. wypłacić wspaniałomyślnie przed terminem płatności wedle kursu ustawy z dnia 15. stycznia 1920 poz. 20 Nr. 5 dzup. w stosunku 70 Mp za 100 koron, t. j. łącznie kwotę 23.800.000 Mp., t. j. w złocie mniej więcej około 500 koron, zatem 68 tysięczną część od zaciągniętych i gminie w złocie wypłaconych, a na inwestycyjne cele zużytych pożyczek.

II.

Powzięta przez obecną Radę gm. m. Lwowa uchwała jest nie tylko — jak poniżej zostanie wykazane — bezprawna, ale też i niemoralna (§ 879 uc.), gdyż została powzięta w takiej chwili, kiedy marka polska nie posiada żadnej efektywnej wartości. Przyjmując wypadek — a takie wypadki są bardzo liczne — że sierota ulokowała cały swój majątek, składający się z 10.000 koron w obligacjach gm. m. Lwowa, a mając solenne przyrzeczenie ze strony gm. m. Lwowa, że jej pretensja, mająca hipoteczne zabezpieczenie, poręko kraju, rękojmię gm. m. Lwowa na całym jej majątku, składającym się też z przedsiębiorstw i budynków, czekała na spłatę swej pretensji, mającej popularne zabezpieczenie, nagle otrzymuje w drodze komunikatu, ogłoszonego w dziennikach, a przez liczną rzeszę wierzycieli nieczytane-go, radosne zawiadomienie, że gm. m. Lwowa pozostaje dalej wyłączną właścicielką tych przedsiębiorstw miliardową wartość przedstawiających, a ta biedna sierota otrzymuje na spłatę jej całego kapitału, a może i mienia, aż kwotę 7.000 Mp. czyli

14 halerzy i może za te kwotę dostać pół bochenka chleba. Każdy laik zapyta się naiwnie, czy to jest możliwe i dopuszczalne, by dłużnik n. h. w obecnym wypadku gm. m. Lwowa, w taki sposób mógł się kosztem wierzycieli w większej części dziś zubożałych wzbogacić i z powołaniem się na rzekomą treść ustawy, laikowi nieznanej, z dnia 15. stycznia 1920 poz. 20 w drodze spłaty kilku halerzy lub koron milionowy dług spłacić i pozostać właścicielką wszystkich przedsiębiorstw i budynków li tylko kosztem wierzycieli wystawionych lub wykupionych, a miliardową wartość przedstawiających? Taka samowolna przez Radę gm. m. Lwowa bez wiedzy i woli wierzycieli powzięta uchwała, nie odpowiada duchowi żadnej ustawy, jest niemoralna, wierzycieli krzywdząca, a nawet ruinę tychże powodująca i niewątpliwem jest, że nie znajdzie się ani jeden ze szczęśliwych posiadaczy tych obligów, któryby się zastosował do rozkazu dłużnika, nawet pod groźbą utraty odsetek, żadnej wartości nie przedstawiających i by wydał obligi za zwrotem kilku halerzy.

Odwwołanie polskich komisarzy graniczn. z komisji delimitacyjnej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) „Kurier Poranny” przynosi z Zakopanego wiadomość, że bawiący tam Minister spraw zagr. Marjan Seyda, powraca jutro do Warszawy. Zarazem z kół zbliżonych do Ministra Seydy pismo to komunikuje, że z powodu dalszej zwłoki w sprawie Jaworzyny, polscy komisarze graniczni w Komisji delimitacyjnej polsko-czeskiej zostali odwołani z dn. 1. września br.

Des Loges dyrektorem depart. bezp. publicznego.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) W najbliższym czasie stanowisko dyrektora departamentu bezpieczeństwa publicznego w Ministerstwie spraw wewnętrznych obejmie obecny Starosta z Chrzanowa Des Loges. Dotychczasowy dyrektor tego departamentu, p. Bilski, obejmie Województwo kieleckie.

Zamiar zniesienia departamentu sztuki.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) Minister wyznań relig. i ośw. publ. dr. Głabiński zamierza skasować departament sztuki, istniejący przy jego Ministerstwie, przyczem krok swój motywuje względami oszczędnościowymi.

Dla uniknięcia wypadków lotniczych.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 21. sierpnia.

Wobec wielu wypadków lotniczych, które się wydarzyły w ostatnich czasach, pan Minister spraw wojskowych wydał rozkaz, zabraniający wszelkich akrobacji z samolotami dwusiedzeniowymi. Akrobacje dozwolone są jedynie na płatowcach myśliwskich jednosiedzeniowych, załóżnie jednak od ich stanu i wprawy pilota.

O niezależność Chorwacji.

Zabiegi Radicza. — Rząd chorwacki na emigracji. — Uchwały chorwackiej partii chłopskiej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) Wedle doniesień z Belgradu, Radicz, który bawi obecnie w Londynie, zamierza wnieść do Ligi Narodów prośbę o uznanie niezależności Chorwacji. Poza tem zamierza on utworzyć na emigracji rząd chorwacki, który zwróciłby się następnie o poparcie do Niemiec, Włoch i Ro-

sji. W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie chorwackiej partii chłopskiej, na którym postanowiono zerwać wszelkie stosunki z Serbami oraz upoważnić Radicza do wszelkich akcji dyplomatycznej, mającej na celu zapewnienie Chorwacji prawa samostanowienia o swej niezależności państwowej.

Dalsze zarządzenia komisarza oszczędnościowego.

ROZPORZĄDZENIE OGRANICZENIA SPOŻYCIA MIĘSA I CUKRU W RESTAURACJACH.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 21. sierpnia.

Z rozporządzenia komisarza oszczędnościowego, p. Moskalewskiego, wprowadzono ograniczenie sprzedaży potraw mięsnych w restauracjach w następujący sposób: Podawanie dań mięsnych odbywać się będzie od 1 do 5 po południu i od 8 do 12 wiecz. Podawane będzie nie więcej niż jedno danie dla jednej osoby. Oprócz tego zobowiązali się restauratorzy do możliwego oszczędzania cukru przez sporządzanie jak najmniejszej ilości dań słodkich.

Wiadomości z Gdańska.

Chaos w obliczaniu zarobków. — Kasyno gry w Sopocie niema., gotówki.

(Telegr. „Gazety Lwowskiej”).

Gdańsk, 21. sierpnia.

Chaos, który powstał wskutek obliczenia zarobków w walucie złotej stał się dla Gdańska przysięgającym ciężarem. Przemysł tytoniowy, maszynowy, graficzny i wiele innych gałęzi przemysłu stoi przed upadkiem. Przejście od obliczenia zarobków w markach papierowych do ustalania robocizny w złocie było tak nagłe, że przemysłowi trudno teraz uzyskać w walucie niemieckiej sum, potrzebnych do wypłat. Emisje nowych pieniędzy nie idą bowiem równoległe ze wzrastającym zapotrzebowaniem gotówki. Bank Rzeszy, który w ostatnich czasach wypuścił 30.5 bilionów marek powiększył niepokryty dług Rzeszy o 113.6 bilionów marek. W konsekwencji nastąpiło nowe zaciśnięcie rynku pieniężnego, któremu nie będzie mogła zapobiedz nawet emisja marek gdańskich w wysokości 1 i pół biliona marek.

Zarząd gminy Sopoty puścił w obieg czek, opiewający na pół miliona marek niemieckich. Czeki te zagwarantowane są majątkiem nieruchomości, dochodami, oraz siłą podatkową miasta. „Gazeta Gdańska” zaznacza, że główną przyczyną emisji czeków były kłopoty finansowe Kasyna Gry w Sopocie z powodu braku gotówki.

Przygotowania do założenia banku emisyjnego.

Konferencja Ministrów Lindego, Kucharskiego i Osieckiego. — Opracowanie projektu statutu banku. — Zaprzeczenie pogłosek o staraniach w sprawie pożyczki francuskiej. — Bank emisyjny ma powstać przed końcem r. b.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 21. sierpnia.

Stojąca w bardzo bliskiej styczności z kołami rządowymi „Gazeta Warszawska” podaje szereg szczegółów o wczorajszej konferencji ministrów Lindego, Kucharskiego i Osieckiego w sprawie przygotowań do założenia banku emisyjnego. W wyniku tych narad min. Linde na środowym posiedzeniu Rady ministrów złożył ogólny projekt statutu banku, poczem utworzona będzie specjalna komisja do opracowania szczegółowego projektu statutu. „Gazeta Warsz.” zaprzecza pogłoskom o rokowaniach, jakie rzekomo min. Kucharski

odbywał w Paryżu z francuskimi kołami rządowymi i finansowymi w sprawie uzyskania miliarda franków na pokrycie tegorocznego deficytu budżetowego. Wiadomość ta jest całkowicie zmyślna. Faktem jest natomiast, że rząd uważa za możliwe stworzenie w najbliższym czasie instytucji bilutowej, opartej na silniejszych podstawach i przystąpi niezwłocznie do prac przygotowawczych.

„Gazeta Poranna” wyraża przypuszczenie, że możliwe jest powstanie banku emisyjnego jeszcze przed końcem r. b.

Najskuteczniejsza broń na butę Gdańska.

Rozbudowa dworca w Gdyni.

(Telegr. „Gazety Lwowskiej”).

Gdańsk, 21. sierpnia.

W Gdyni w tych dniach rozpoczęto budowę dworca kolejowego. Obszerne budynki stacyjne staną po przeciwległej stronie toru w stosunku do dworca dotychczasowego. Projekt budowy przewiduje rozszerzenie torów stacyjnych i rozbudowę dworca towarowego aż do Piasków Mokrzyckich. Linia kolejowa ma być połączona bocznica, z budującymi się kosztami marynarki handlowej. Rozmiary nowego dworca przewidują rozszerzenie się ruchu w najbliższych latach.

Znów do Genewy.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 21. sierpnia.

Delegacja polska w Genewie została oficjalnie zawiadomiona przez sekretarza Ligi Narodów, że najbliższa sesja rady Ligi Narodów rozpocznie się 31. sierpnia w Genewie. Jednocześnie sekretariat donosi, że Rząd polski na podstawie punktu 4 paktu Ligi Narodów będzie miał prawo wzięcia udziału przez swego przedstawiciela w dyskusji nad sprawami, które szczególnie interesują Polskę. Na porządku dziennym znajduje się między innymi obok sprawy Gdańska, sprawa ustalenia procedury w sprawie mniejszości narod.

Koleje polskie a Rada portu gdańskiego.

(Telegram własny „Gazety Lwowskiej”).

Gdańsk, 21. sierpnia.

Tutejsza Dyrekcja kolejowa otrzymała od Ministerstwa kolei żelaznych w Warszawie wyjaśnienie, że obecnie nastąpi już moment ostatecznego uporządkowania sprawy napisów na wagonach przydzielonych Radzie Portu w Gdańsku, na których widnieje napis „Fr. St. Danzig”. Ponieważ wagony te bywają naprawiane w warsztatach polskich kolei państwowych i znajdują się w stałym obrocie na tych kolejach, zachodzi potrzeba ujednolinitości wszelkich napisów. Przy przeinalowaniu wagonów zamienione więc zostają obecnie wszystkie napisy konwencyjne niemieckie odpowiednimi napisami polskimi przyjętymi na polskich kolejach państwowych, przyczem cecha przynależności „Fr. St. Danzig” zastąpiona zostaje napisem „P. K. P.—Hafen Danzig—Port Gdański”.

Taryfa towarowa na polskich kolejach nie podrożeje.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 21. sierpnia.

Wedle wiadomości zasiągniętej w kompetentnym miejscu zamierzona podwyżka taryfowa, o której donosił Wasz korespondent, a która ma wejść w życie z dnem 1. września br., nie będzie się na razie odnosiła do przewozu towarów na polskich kolejach. Taryfa towarowa w ciągu września najprawdopodobniej nie ulegnie żadnej podwyżce.

Zakończenie cyklu odczytów Marsz. Piłsudskiego w Wilnie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Wilno, 21. sierpnia.

W poniedziałek Marsz. Piłsudski ukończył cykl swych wykładów o wyprawie wileńskiej. W ostatniej prelekcji scharakteryzował pobieżnie akcję wojenną w dniach 16. do 19. kwietnia 1919, zakończoną zdobyciem Wilna. Szczególnie ciężki był pierwszy dzień ataku. Planowane w tym dniu zajęcie Lidy nie udało się z powodu braku sił i amunicji. Jedyne kawaleria Beliny nie doznała podczas swego raidu poważniejszych przeszkód. Marsz. Piłsudski podkreślił, że czynnikiem decydującym o pomyślnym zakończeniu operacji wojennych jest wola. Wódz — zdaniem jego — w urzeczywistnienie swej koncepcji powinien włożyć duszę. „dowodząc bowiem jest to dawać swą duszę i brać inne podwładne wzamian”.

Usuwanie obcokrajowców kuracjuszków z Niemiec.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22. sierpnia.

(J.) Jak donoszą z Berlina, skutkiem katastrofalnego stanu aprowizacyjnego w całych Niemczech, rząd niemiecki wydał polecenie miejscowości kuracyjnym w całych Niemczech, aby zmusiły obcokrajowców do wyjazdu. W Niemczech środkowych polecono już kuracjom zagranicznym, aby w ciągu trzech dni opuścili Niemcy. Równocześnie zabroniono restauratorom podawania jakichkolwiek potraw obcokrajowcom.

Niewłaściwe przekazywanie przesyłek zagranicznych do odprawy celnej w Bytomiu.

Lwów, 22. sierpnia.

(u) Ze strony kompetentnej zwraca uwagę na to, że w Bytomiu (Beuthen) nie istnieje polska odprawa celna na kolejowe przesyłki towarowe. Wszelkie przesyłki przeznaczone za granicę, a nadawane do górnośląskiej stacji niemieckiej Bytom lub poza Bytom, należy więc przekazywać do odprawy celnej w stacji Chorzów lub Chębie, stasawiając do kierunku przewozu.

MAURICE LEBLANC.

52)

DEMON I KOBIETA.

(Przełożył z oryg. Holm. Przyjemski).

(Ciąg dalszy).

— Ja nie widziałam się już z dziadkiem. Honorata miała go przygotować na zobaczenie się ze mną, ale wypadki naknęły w takim tempie... I sama zostałam na wyspie, mamusiu biedniutka moja? Miałas więc nadzieję odszukania mnie tutaj?

— Tak synku — odparła z pewnym wahaniem.

— Sama byłaś, sama, z Wesołkiem?

— Tak. W pierwszych dniach nie wiele na niego zwracałam uwagi. Dziś rano przyszło mi na myśl dopiero, pójść jego śladami.

— Jakżeście się tu dostali?

— Podziemnym korytarzem, którego wyjście ukryte było między kamieniami, niedaleko ogrodu Maguennoc'a.

— Jakto, więc obie wyspy mają połączenie?

— Tak. Skala pod mostem.

— Dziwna rzecz! I nikt z nas tego się nie domyślił, nikt, z wyjątkiem poczciwego Wesołka, co chciał odzyskać swego pana!

Przerwał, nasłuchując; poczem po chwili rzekł:

— Nie, jeszcze nie, ale musimy się spieszyć.

— Cóż zrobimy?

— Nic trudnego, matuniu. Robiąc ten otwór w murze, zauważyłem, że możnaby go znacznie rozszerzyć, podważając parę sąsiednich kamieni. Te jednak są tak silnie zementowane z sobą, że bez narzędzi się tu nie obejdzie.

— Więc pójdę...

— Otóż to, mamusiu. Wróć na Opactwo. Po lewej stronie domu urządził sobie Maguennoc w suterenie rodzaj warsztatu i składowo narzędzi ogrodniczych. Znajdziesz tam wśród nich dętkę i młoty, spiczasty młoteczek o krótkiej bardzo ręczce. Bądź łaskawa, matuś, przynieść mi je o zmierzchu. Będę pracował w nocy, a jutro już będę mógł cię zobaczyć i uściskać tak mocno, jak kocham...

— Ach, Boże! gdyby się tylko udało!

— Ależ uda się, napewno. A wtedy jedno mieć będziemy jeszcze przed sobą: uwolnienie Stefana.

— Twojego profesora? Czy wiesz, gdzie on zamknięty?

— Mniej więcej. Według wskazówek dziadusia, podziemia mają dwie kondygnacje, czy piętra, jedno nad drugim. Ostatnia komora każdego piętra tworzy cele więzienną. Ponieważ ja górna zajmuję, Stefan zapewne mieści się podemną. Jedno mię tylko trapi...

— Co, synku?

— Dziadus powiadał, że obie te cele były niegdyś miejscami tortury. „Kopnatami śmierci” nazywał je dziadus.

— Co ty mówisz, dziecko! Ależ to okropne!

— Nie lekaj się, mamusienko, widzisz przecie, że nikt mnie torturować nie myśli. O to nie ma chawy. Tylko, nie wiedząc, jaki las spotkał Stefana, posłałem mu na wszelki wypadek trochę żywności przez Wesołka, który już sobie z pewnością poradził i przejście jakieś odnalazł, żeby dostać się do niego.

— Nie, Franiu, Wesołek zawiódł tym razem, nie zrozumiał.

— Jakto, skąd wiesz, mamusiu?

— Myślał, że go posyłasz do pokoju Stefana i wszystko tam składał pod łóżkiem.

— A, to fatalne! — rzekł chłopak zaniepokojony. — Co się też mogło stać przez ten czas ze Stefanem? Wiesz, mamusiu, musimy tem bardziej pospieszać, jeżeli chcemy ocalić Stefana i uratować się sami.

— Boisz się czego?

— Niczego, jeśli nie stracimy czasu.

— Ale przecie...

— Niczego, wierz mi, mamusiu. Jestem pewny, że potrafimy pokonać wszystkie przeszkody.

— A jeśli wypłyną nowe niebezpieczeństwa, które przewidzieć trudno w tej chwili?

— Wtedy zjawi się mój zbawca oczekiwany i da nam pomoc, ratunek — zaśmiał się Franiu z beztroską lat młodocianych.

— Widzisz, kochanie, przyznajesz sam, że pomoc nam będzie potrzebna.

(C. d. n.).

Ratyfikacja traktatu lozańskiego przez Turcję.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Konstantynopol, 21. sierpnia. W Zgromadzeniu narodowym sprawozdawca komisji spraw zagranicznych referował projekt ustawy ratyfikującej traktat lozański. Nie są przewidziane poważniejsze obiekcje ze strony członków Zgromadzenia, chyba jedynie co do sprawy dotyczącej południowej granicy Turcji.

Minister skarbu oświadczył, że wszystkie wewnętrzne i zagraniczne długi tureckie wynoszą 280 milionów it. tur.

Benesz przewodniczącym Ligi Narodów?

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Genewa, 21. sierpnia.

Liga Narodów zbierze się na posiedzeniu 3. września. Na razie prowadzone są pertraktacje co do wyboru przewodniczącego. Kandydatami mają być czeski min. spraw zagr. dr. Benesz i przewodniczący szwajcarskiej rady związkowej Motta.

Układ handlowy między Czechosłowacją a Stanami Zjednoczonymi

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Praga, 21. sierpnia.

„Narodni Listy” donoszą, że w niedalekiej przyszłości wszczęte zostaną rokowania w sprawie układu handlowego między Stanami Zjednoczonymi a Czechosłowacją. Szczegółowa dyskusja rozpocznie się zapewne nie wcześniej, niż w jesieni, kiedy podjęte zostaną analogiczne rokowania z Austrią, Włochami, Szwajcarią, oraz z Turcją.

Strajk generalny w kopalniach czeskich.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Praga, 21. sierpnia.

Strajk generalny w okęgach górniczych objął 110.000 górników. Tylko w mniejszych kopalniach w okolicy Pilzna nie przerwano pracy. Centralny Komitet oświadczył ministrowi pracy gotowość podjęcia układów na zasadzie uchwały poszczególnych okęgów. Jednocześnie komitet strajkowy postanowił zasięgnąć informacji o stanowisku właścicieli kopalń co do sprawy regulacji zarobków, a także o stanowisku, jakie zamierza zająć rząd odnośnie co do ustalenia taksy na węgiel, oraz taryfy transportowej. Władze zakazały sprzedaży alkoholu na terenach objętych strajkiem. Dotychczas strajkujący nie zakłócili nigdzie spokoju.

Wybory do ciał samorządowych w Serbji.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Belgrad, 21. sierpnia.

Wybory do ciał samorządowych w Serbji i Czarnogórze zakończyły się spokojnie. W Białogrodzie radykali uzyskali 6500 głosów, podczas gdy partia mieszczańska 4400, komuniści 1400, a socjaliści 285. Dotychczasowe wyniki z prowincji upoważniają do twierdzenia, że radykali w wielu miastach uzyskali przewagę.

W Mitrowicy w czasie wyborów do rady gminnej doszło do krwawych zapań między nacjonalistami a muzułmanami. Po stronie nacjonalistów jest 7 osób zabitych a 20 ciężko rannych.

Szlakiem historycznych wspomnień.

Drugi odczyt Marszałka Piłsudskiego w Wilnie. — Rozprawa o pojęciu „koncepcji” strategicznej. — Piętrzące się trudności na drodze postanowionej wyprawy. — Tokułwa je wola — czyn Wodza.

(Korespondencja własna „Gazety Lw.”).

Wilno, 19 sierpnia.

Sala wypełniona tak szczelnie, że znaczna liczba osób nie miała już miejsc siedzących. Wśród grzmiących oklasków wchodzi prelegent na mównicę. I oto, w słowach barwnych, wstrząsających rozsnuwa się przed słuchaczami tragedia koncepcji rodzącej się wśród przeszkód, załamującej się w chwili najważniejszej. Mówca przytacza słowa Napoleona I. które uczucie wodza w takiej chwili porównywa z uczuciem dziewczyny, mającej się stać matką: boi się ona o życie swego rodzącego się dziecka, niepewna jest jego losu, a kocha je już całą duszą. Jaskrawo rozwija się przed nami obraz ekranowy duszy Wodza, gdzie z zielonkoworóżowej plamy staje się Wilno plamą coraz czerwienią, staje węzłem jego myśli, dokoła którego krążą one „raz dokoła, raz dokoła”, węzłem do którego woła go „mus”. — Przestrzeń 300 kilometrów dzieląca stolicę od Wilna, zajęta przez Niemców i bolszewików, krwawiąca się plama Lwowa usuwają na razie w cień sprawę Wilna. Lecz oto Niemcy zaczynają odstępować, oddają całe połacie ziemi polskiej w ręce obce — nie polskie. W duszy Wodza rodzi się „mus” zajęcia tych ziem. Lecz siły wojenne zaangażowane niemal całkowicie we Lwowie, wojsko jest jeszcze w okresie organizacji. Z Niemcami można wejść w układy wrogiem są na razie tylko bolszewicy. I oto w myśl Wodza, z wygnańców kresowych, z ludzi uciekających z tych właśnie ziem zajętych przez wroga powstaje zaczątek dywizji Litewsko-Białoruskiej, siła, którą właśnie w tej walce użyć można. — Brześć opuszczony przez Niemców zostaje zajęty przez nas. Walka z bolszewikami, którzy przedstawiają siłę i organizację nieznaną zaczyna zarysowywać się pomyślnie, wróg wszędzie odstępuje. Lecz Grodno jeszcze w ręku Niemców — niepewne, bolszewicy zajmują Lidę. Na drodze swej widzi Wódz szeroką wstęgę Niemna. tajemnicze przestrzenie puszczy Białowieskiej pod Lidą, puszczy Rudnickiej.

Z chwilą zajęcia Mostów przestrzeń się zmniejsza Wódz ma przed sobą drogę Różanka—Rudniki, 160 kilometrów od Wilna, trakt Lidzki 100 kilometrów od Mostów i 100 od Lidy, oraz idącą równoległe do Niemna

złosę. Przestrzeń ta najeżona niebezpieczeństwem staje się węzłem myśli, tam woła mus, myśl się okręca tańcem, od którego oderwać się niesposób, który staje się koniecznością myślową dla Wodza i podwładnych. Jednocześnie zjawia się myśl o nieprzyjacieli, o jego koncepcji, o tem, że co dla nas przeszkodą jest dla niego ułatwieniem, siła wroga nieznaną. — Trzeba obejść przestrzeń, — wpaść niespodzianie. Niespodzianka zabija siły. — Zjawia się w duszy nowy węzeł, węzeł niespodzianki. Potrzebna tu szybkość, tajemnica, albowiem każdy człowiek wtajemniczony stwarza już niebezpieczeństwo. Zjawia się nowy „pan” koncepcji czas. Czas może być przeszkodą i pomocą. Zarysowuje się koncepcja: będę szukał drogi do Wilna przez ruch gwałtowny, szybki. Koncepcja ta wraz z węzłami trwa 1½ miesiąca. Następuje tworzenie planu — analiza i kalkulacja. W przeciągu 2—3 tygodni reorganizuje się wojsko na sposób dywizyjny, tworzy się kawaleria. Lecz ludzi mało, brak broni i amunicji. Ze wszad, z różnych oddziałów przychodzą wołania o zaspokojenie różnych potrzeb, o rampy wyładownicze. A tu trzeba działać w tajemnicy. Zjawiają się niepewności i sprzeczności. Warunki korzystne pod jednym względem stać się mogą przyczyną klęski z drugiej strony. Analiza, plan — jest pracą miesiąca. Nareszcie wydany jest rozkaz koncentracji wojsk. Terenem koncentracji jest Różanka. Lecz oto nieprzyjacieli zaczyna się ruszać, przychodzą depesze o posuwaniu się Niemców ku bolszewikom, o łączeniu się ich z oddziałami litewskimi, dalej nowe depesze zawiadamiające, że bolszewicy w Olkienikach. Koncepcja Wodza się przewraca, „rozciągnięta na łożu Prokusta” cierpi straszliwie, łamiąc się w sobie. Nadchodzą nowe wieści, Wilno przechodzi w ręce inne, w Grodnie oczekiwane jest powstanie Spartakusowców, wywoła do Niemiec Polaków i Niemców. Trzeba zmienić koncepcję. I oto po strasznej walce wewnętrznej, po łamaniu się i upadkach ducha rodzić się zaczyna nowa koncepcja — drogi łatwej na Grodno. Po mękach matki w chwili porodu powstaje wola — czyn.

Stanisława Studnicka.

Zmora władz sowieckich na Ukrainie.

Wzrost ruchu „bandyckiego”. — Instytucja „otwietczików”. — Zrądzicne ofiary drakońskiego rozporządzenia.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Pogranicze polsko-sow.
22. sierpnia.

(E) Z Odesy donoszą: Niemal we wszystkich miejscowościach Ukrainy sow. wzniósł się znów w ostatnim czasie „ruch bandycki”, wyrażający się w licznych napadach oddziałów „powstańczych” na komunistów oraz poszczególne osoby, uważane przez „powstańców” za „sympatyków” ustroju sowieckiego. Napady wspomniane odbywają się przy poparciu miejscowej ludności,

która ukrywa „bandytów” i uniemożliwia stłumienie tego ruchu.

Na skutek tego zdecydowały się władze sowieckie na plan iście drakoński. Oto we wszystkich miejscowościach, zagrożonych „bandytyzmem”, wyznaczono zakładowików, t. zw. „otwietczików” z pośród bogatych i najbardziej wpływowych mieszkańców. Zakładnicy odpowiadają za napad całym swoim majątkiem i życiem. Obowiązkowo „otwietczików” jest sprzedawać władze o przyco-

towującym się napadzie „bandytów” oraz przygotowywać środki zapobiegawcze.

Ofiarą tego bezwzględного zarządzenia padło już wielu „otwietczików”, którzy giną często na skutek zemsty bandytów.

Ludność znajduje się wobec tego jakby między młotem a kowadłem. Gdzieś niedługo odważą się mieszkańcy wysłać delegację do władz sowieckich z prośbą o zniesienie „instytucji otwietczików”, która do stłumienia ruchu „bandyckiego” przyczynić się nie może, a istnieniem swym wywołuje tylko tragiczne zagrożenie w stosunkach wewnętrznych.

Zi spraw Rosji sowieckiej.

Wróg „nawrócony”. — Stosunki handlowe między Rosją a Danją. — Otwarcie wystawy przemysłowo-rolniczej. — Budowa połączenia telefonicznego do Persji.

(Telegr. „Gazety Lwowskiej”).

Moskwa, 21. sierpnia.

Internowany w domu poprawy w Ufie archimandryta Ilarion przesłał na ręce przewodniczącego synodu metropolity Jewdokima pismo, w którym wstępując w ślady Tichona, przyznaje, że władza sowiecka nie ponosi odpowiedzialności za prześladowania religijne i że winą jest po stronie tych, którzy postępowaniem swym zasłużyli sobie na sprawiedliwą karę. List powyższy komentowany jest wśród duchowieństwa prawosławnego, jako objaw upokarzającego braku ambicji niespotykany dotąd w stosunkach między władzą sowiecką a kościołem prawosławnym.

„Izwiestia” zamieszczają wywiad z przybyłym do Moskwy prezesem delegacji duńskiej Schou, oraz wyjeżdżającym do Kopenhagi prezesem delegacji rosyjskiej Heinem. Oboj podkreślają pomyślne widoki realizacji niedawno zawartego traktatu handlowego. Rosja ma zamiar eksportować do Danii makuchy, zboże, masło, jaja i produkty rolne. Z Danii sprowadzać na bydło zarodowe, instalacje mleczarskie itp.

Dziś została uroczystie otwarta Pierwsza ogólna rosyjska wystawa przemysłowo-rolnicza.

Rada Komisarzy Ludowych wyasygnowała 180.000 rubli złotem na budowę połączenia telegraficznego z Persją.

Zapowiedź zmiany gabinetu w Bułgarji.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Sofja, 21. sierpnia.

Gabinet Cankowa natrafił na poważne trudności wewnętrzne, które mogą zachwiać nawet jego dalszą egzystencję. Kola wojskowe nie są zadowolone z polityki premiera. Do tego dodać należy niepowodzenia Cankowa w sprawie tworzenia „bloku mieszczańskiego”, co przyczyniło się także do utraty jego prestige'u. Jako jego następcę wymieniają generała Sasarowa.

Traktat waszyngtoński wchodzi w życie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Londyn, 21. sierpnia.

Zgodnie z punktami traktatu waszyngtońskiego co do ograniczenia zbrojeń, rząd angielski polecił rozbroić krążownik „Australia”. Nadeszły wiadomości, że rząd Stanów Zjednoczonych rozbroił 28 okrętów wojennych.

SKOROWIDZ ADRESOW TELEGRAFICZNYCH

zarejestrowanych we wszystkich państwowych urzędach pocztowo-telegraficznych i telegraficznych RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ wydany przy poparciu i na podstawie żądań urzędowych MINISTERTWA POCZT I TELEGR. zawiera ponad 12.000 adresów. — Skład główny: Spółka Akcyjna Wydawnicza we Lwowie ul. Zimoroi z 5.

Przyjazd ks. Seipia do Warszawy odroczony.

(Telefonem od naszego korespondenta).
Warszawa, 22 sierpnia.

(J.) Przyjazd kanclerza austriackiego ks. dr. Seipia do Warszawy, musi być odłożony aż do ukończenia posiedzeń Ligi Narodów, w których ks. Seipel weźmie udział.

Separatyzm chorwacki „intryga węgierską”.

(Telegram własny „Gaz. Lwowskiej”).
Praga, 21. sierpnia.

(L.) Jak donoszą tu z Zagrzebia, wewnętrzna sytuacja Jugosławii z powodu ucieczki przywódcy chłopskiego Radicza do Londynu nie uległa zasadniczej zmianie.

Powszechnie pamięć w jugosłowiańskich kręgach rządowych przeświadczenie, że cały separatystyczny ruch w Chorwacji, który wobec swojego antypaństwowego charakteru przybrał wprost groźne rozmiary, jest w całości węgierską intrygą. Pewna sensacja wywołał tu fakt, że Radicz umknął z Jugosławii na podstawie angielskiej wizy dyplomatycznej. Sprawa ta będzie niewątpliwie przedmiotem dyplomatycznej interwencji jugosłowiańskiego posła w Londynie.

Odpowiedź francuska wręczona rządowi angielskiemu.

Odpowiedź francuska wręczona rządowi angielskiemu. — Prasa ang. o przemówieniu Poincarégo. — Amerykanin o Francji.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Paryż, 21 sierpnia.

Odpowiedź francuska na notę angielską została doręczona ambasadorowi angielskiemu w Paryżu, który przesłał ją premierowi Baldwinowi, przebywającemu na wilegaturze, lordowi Curzonowi i Urzędowi spraw zagranicznych w Londynie. Nota opublikowana będzie jutro.

Londyn, 21 sierpnia

Prasa angielska poddaje analizie ostatnie przemówienie Poincarégo. Nie widzi ona w nim żadnym u-

Walka rządu Stresemanna z chaosem gospod. Niemiec.

Gabinet Rzeszy radzi nad zapobieżeniem katastrofie gospodarczej. — Projekt zebrania funduszu dewizowego. — Zapowiedź przymusowej rekwizycji zapasu dewiz. — Stagnacja w ruchu wydawniczym.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Berlin, 21 sierpnia.

Gabinet Rzeszy odbył wieczoraj posiedzenie pod przewodnictwem kanclerza. Gabinet postanowił podjąć jak najostrzejsze kroki celem zapobieżenia katastrofie gospodarczej.

Z wielkim napięciem, zwłaszcza w niemieckich gospodarczych kręgach oczekuje się kroków nowego rządu w dziedzinie finansowej i gospodarczej. Wiadomości ze źródeł międzynarodowych świadczą, że rząd zdecydował się skutecznie zapobiedz grożącemu rozkładowi życia gospodarczego wszelkimi stojącymi mu do dyspozycji środkami. Jednym z nich będzie dążenie do ustabilizowania kursu marki. W tym celu zamierza rząd zebrać fundusz dewizowy w wysokości 300 do 500 milj. marek. Fundusz użyty będzie na cele interwencji, aby tym sposobem osiągnąć choć względną stabilizację pieniądza. W sprawie tej odbywa obecnie rząd rokowania z wielkimi przemysłowcami, oraz z przedstawi-

cielami banków handlowych i rolniczych. Wielki przemysł wyraził gotowość pomocy rządowi. Rząd planuje również wydanie odezwy do społeczeństwa, w której wskaże konieczność współdziałania, oraz wezwie do dobrowolnego oddania na ten cel zapasów dewizowych.

Gdyby apel ten nie wydał pożądanych rezultatów przystąpi się do przymusowej rekwizycji. Każdy posiadacz dewiz będzie musiał pod przysięgą zeznać ilość posiadanych zapasów, które zresztą utraci na rzecz skarbu. Rząd wychodzi w tej sprawie z założenia, że dewizy nie mogą służyć do celów bogacenia się jednostek, lecz należą do państwa.

Zjednoczenie monachijskich wydawców ogłosiło komunikat, że wydawcy z powodu olbrzymich kosztów będą musieli zaniechać wydawania książek i czasopism. 16 czasopism monachijskich z dniem dzisiejszym przestało wychodzić.

stepstw na rzecz podkreślanego przez premiera dążenia do kontynuowania wspólnego angielsko-francuskiej akcji rozwiązania problemu chwili.

Waszyngton, 22 sierpnia.

Sekretarz stanu Mellon po powrocie do Ameryki wyraził przeświadczenie, iż możliwie jak najszybsze rozwiązanie kwestii Zagłębia Ruhr, spowoduje ogólną poprawę stosunków gospodarczych. Mellon oświadczył, iż w czasie pobytu swego we Francji nie spotkał się z opozycją względem planu opracowanego przez Hughesa.

We Francji panuje silna wola uzyskania słusznego zadośćuczynienia i wyraził się z nadzwyczajnymi

pochwałami o energii i pracowitości narodu francuskiego, który wszystkimi siłami usiłuje odbudować zrujnowane obszary kraju.

Finlandja popiera polską kandydaturę do Rady Ligi Narodów.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 22 sierpnia.

Na konferencji ryskiej min. spraw zagranicznych Finlandji, Vennela, poparł polską kandydaturę do Rady Ligi Narodów. Na ataki innych ministrów wyjaśnił, że w ten sposób Finlandja toruje sobie i innym państwom bałtyckim drogę do Rady Ligi Narodów.

Kronika telegraficzna.

— Do Genewy udaje się b. min. zdrowia dr. Chodźko, aby wziąć udział w obradach międzynarodowego komitetu higieny, którego jest członkiem.

— Wczoraj w Zagrzebiu otwarty został kongres eucharystyczny w obecności nuncjusza papieskiego Pellegrinetiego jako przedstawiciela Papieża i ministra wyznań religijnych Janusza jako przedstawiciela rządu.

— Czeski minister obrony krajowej Udrzal w swej podróży powietrznej do Jugosławii badał sprawę stałej komunikacji powietrznej pomiędzy Pragą, Sarajewem i Agramem. Możliwym jest, że linia będzie przedłużona do Rzymu. Minister po powrocie oświadczył, że linia będzie w niedalekiej przyszłości otwarta.

— W Londynie oczekują przybycia Stinesa i b. kanclerza Cuno.

— Frank francuski jak również frank belgijski doznały na giełdzie dzisiejszej w Londynie znacznej poprawy z tendencją trwałości kursu.

— Targ w Kolonii, zapowiedziany na jesień, został odwołany. Termin Targu zostanie wyznaczony później. Odwołanie nastąpiło z powodu przesilenia gospodarczego.

— Strajk robotników portowych w Anglii został zakończony. Dziś osiągnięto porozumienie co do wysokości płac. Jutro robotnicy wracają do pracy.

— Szwajcarska rada związkowa postanowiła przedłużyć dzień roboczy na kolejach związkowych z 8 na 9 godzin.

— Chińscy bandyci napadli na Hankau, podpalili szpital misji angielskiej, kościół katolicki oraz dzielnicę cudzoziemców, poczem spalili miasto. Miejsowy garnizon, po rozpaczliwej obronie, w której stracił 8 ludzi w zabitych, cofnął się z miasta.

— W Atenach wybuchł strajk generalny robotników lądowych i morskich. W związku ze strajkiem robotników rząd polecił rozwiązać wszystkie związki robotnicze. Archiwa związków zostaną skonfiskowane, a znajdujące się w kasach pieniądze przeznaczone na utworzenie kasy ubezpieczeniowej dla robotników.

W Bagdadzie wśród kulisów pojawiła się epidemia cholery. Zarejestrowano 744 wypadków cholery. W Bagdadzie zmarło na tę chorobę 3 osoby w Basorze zaś 76 osób.

— Premier japoński hr. Kato podał się do dymisji.

PROF. DR. J. S. ZUBRZYCKI.

O stylu w architekturze.

(Dokończenie.)

Wyzbycie się wogóle wiary w każdym kierunku jest ciosem najdotkliwszym w każdej sztuce i dla tego z całą siłą bronić powinniśmy tła narodowego, jaki przeszłość nam pozostawiła w stylach historycznych na ziemi polskiej rozkwitłych. Wyklinanie stylu gotyckiego ma być ochroną przed bezdusznoscą, tymczasem niejmy odwagę mówić, że sztuka gotycka to sztuka polska, jak Bolesław Chrobry był królem Gotów czyli Polaków, — „Gothorum sen Polonorum”, wedle napisu z grobowca jego. — A dlaczego lekamy się tak twierdzić? dlatego, iż prądy zagraniczne uczą nas dalej lekceważyć rzeczy własne, aby lgnąć do wyrazu bezstylowego, to znaczy do ducha kosmopolitycznego. Komu zatem obojętna ta istota, odżurczająca duszę narodową, ten może pochopnie gonić za szukaniem wzorów w świecie całym, byle tylko nie w zabytkach pol-
skich!

Wypowiadamy z całą stanowczością przekonanie, że odnawianie murów zabytku, na którym żyją cegły średniowieczne i z doby odrodzenia, nie powinno gwałcić historii pomnika dziejowego. Na podstawie doskonałej znajomości stylów powinniśmy dać szatę budynkowi, jaka mu się należy wedle prawdy życiowej. Tymczasem narzucanie „gwałtem” nowych kształtowań na mury stare jest zawsze kłamstwem architektonicznym, choćbyśmy tam umieścili i dwa napisy ozdobne: „Renovatum 1923”. Takie narzucanie przemocą sztuki nowoczesnej po murach miast polskich musimy uważać za szkodliwe, gdyż po czasie znikną wszelkie ślady starodawności i twórczości idącej z ducha narodu a razić będzie „twórczość nowoczesna, bezstylowa i nie polska”.

Zasadniczo, w duszę godności sztuki, każdy z nas godzić się może na to, że budowle nowe mogą powstawać w duchu nowoczesności, jednak nie uznajemy za dobre i sprawiedliwe równoczesne pogardzanie stylami historycznymi. Wolność w sztuce a nie przemoc! — Często bardzo wygląda tak krzewiciel pra-

dów nowych, jakby uzbrojony pałką silacza szedł naprzód rozbijając w gruzy wszystko po prawej i lewej. — To nie jest celem sztuki, aby przez niszczenie odnosić zwycięstwo. W Polsce, niestety, od dawna chęć wychwalania wszystkiego obcego prowadzić się zdaje umysł do tego celu, aby z jednej strony pogardzeniem poniżyć wszystko, co przeszłość pozostawiła, a z drugiej strony nie dopuścić, aby style historyczne mogły znaleźć drogę rozwoju i przystosowania do zagadnień nowych.

Każdy wielbiciel piękna młody musi rozpoczynać od naśladownictwa — chodzi tylko o to, aby naśladownictwo owo raczej opierało się o wzory wedle idei narodowości, jak o przykłady całkiem bezduszne, schlebające tylko grze linii martwej! — To też nie podzielaćmy zdania, aby wdzianie kontusza miało mieć dziś tylko cechę efektu teatralnego, ani nie przyznajemy słuszności zapatrywaniom, jakoby atyka polska miała w sobie coś konwencjonalnego. Przeciwnie, staraniem naszym ma być gorliwość o podtrzymanie właściwości naszych narodo-

wych, abyśmy mogli okazać przed światem, że nie koniecznie my przeznaczani tylko do kopiowania małoduszego, lecz mamy prawo do objawienia swojego własnego stylu polskiego. A styl polski nie polega na tem, aby architekt dany nazywał się po polsku i mieszkał w Polsce — o nie! Styl polski polegać musi na przyswojeniu znamion historycznych, któremi szczyścić się możemy do zagadnień twórczości obecnej.

Zastanawianie się hasłami nowoczesnymi przy deptaniu stylów historycznych w Polsce bardzo pięknie rozwiniętych, godnych dalszego rozkwitu i wzięcia, to objaw słabostki naszej od wieków zgubnej, że my tylko cudze uznajemy, a swoje własne w pogardę i pośmiewisko obracamy.

Wyjdźmy z koła zamieszania i płatany, a uwierzmy, że styl polski, narodowy ma takie samo prawo do życia, jak każdy inny. Dla nas przede wszystkim, jeżeli drogą nam narodowość własna!

† Jan Gella.

Lwów, 22. sierpnia.

Zgasł wczoraj talent młody, ro-
kujący najpiękniejsze nadzieje —
zmarł człowiek przedziwnej pogody
ducha, nieskazitelnego charakteru,
gołębiego serca.

Nazwisko Jana Gelli, znane do-
brze czytającej publiczności Lwowa,
zrosło się niejako z życiem naszego
miasta. Lśniące subtelnym dowci-
pem owiane zlekka mgłą senty-
mentu poezje, podane w formie swobo-
dnej a wykwiłtnej fejetony z pod-
pisem młodego literata, pojawiające
się często na szpaltach pism, chwy-
tane były zawsze z zacięciem
przez czytelników — wydawnictwa,
ukazujące się za szybą wystaw księ-
garskich, opatrzone tem imieniem,
cieszyły się stałym powodzeniem.

Jan Gella był dzieckiem Lwowa i
przywarł doń całym swym sercem,
tęsknił i marzycielskim. Karierę
dziennikarską rozpoczął w r. 1915 w
„Gazecie Porannej” i „Wieczornej”,
gdzie odrazu zwrócił uwagę swem
piórem łatwym i ciętym, umyślnym lo-
tnym, pozbawionym żółci i ciasnej
zaciekłości, wybitnymi zdolnościami
dziennikarskimi. Poza robotą
codzienną nie zaniedbywał pracy
nad sobą, w dążeniu coraz wyżej,
w czytaniu i kształceniu się i nie
przerwywał pracy twórczej w rozma-
itych kierunkach.

Bohaterskie zmagania Lwowa w
r. 1918 pociągnęły umysł Gelli ku
stworzeniu pierwszego ich pomnika
literackiego, któryby uwiecznił dzie-
je lwowskiego Listopada w najdro-
bniejszych szczegółach. Powstał
wtedy, pod świeżym wrażeniem
walk pisany, „Ruski miesiąc”, który
rozszedł się w niesłychanej ilości
egzemplarzy.

Ale temat ten wyjątkowo tylko
nasunął się ś. p. Gelli pod pióro. In-
telekt jego, rozmiłowany w docieka-
niach psychologicznych, skłaniający
się chętnie ku filozoficzn. zagadnie-
niom, usposobienie wybitnie liryczne,
lubowało się w jednym temacie,
wiecznie młodym, nigdy niewyczer-
panym. Przedmiotem natchnień Gel-
li-poety była najczęściej miłość. Liryki
jego, zebrane w wdzięcznym
zbiorku p. t. „Muszla i perła”, stano-
wią istotne perły talentu i uczucia.
Temną czarem pogody, spokoju i ró-
wnocześnie jakiegoś jakby jesienne-
go smutku — jak przepowiednie
przedwczesnego zgonu.

Poza utworami oryginalnymi po-
zostawił ś. p. Gella wiele tłumaczeń
wierszy francuskich. Nadto prozą
napisał „Rozmowy o miłości”, gra-
ną w lwowskim teatrze komedię
„Kto zostanie posłem”, oraz szereg
lekkich fars, rewii, jednoaktówek itd.

Życie młodego poety było od
szeregu lat zagrożone nieuleczalną
chorobą piersiową. Ostatnie miesia-
ce spędził ś. p. Gella w Brzuchow-
icach, złożony ciężkim cierpie-
niem i tam też wczoraj życia doko-
nał.

W sercach przyjaciół, znajomych
i rodziny pozostawia ś. p. Gella ból
niezapomniany. Był człowiekiem
przecudnie dobrym, szczerym, ser-
decznym, wesołym towarzyszem, peł-
nym poświęcenia przyjacielem, naj-
lepszym kolegą. Osierocił młodą żo-
nę, p. Kazimierz z Szygowskich i ma-
łego synka. Przeżył lat około 30.

M. H.

Losy polskości na Litwie Kowieńskiej.

Charakterystyka systemu eksterminacji, stosowanego przez rząd
kowieński. — Po okresie bezwzględnej terroru sforsowany sy-
stem podstępnej eksterminacji. — Metody wynaradawiania.

(Korespondencja „Gazety Lwowskiej”).

Wilno, 19. sierpnia.

(I) Poczynając od jesieni 1919 roku
aż do końca 1921 roku, stosunek
rządu kowieńskiego do ludności pol-
skiej Litwy Kowieńskiej opierał się
jedynie na stosowaniu względem
tej ostatniej brutalnej i bezwzględ-
nej siły. Każdy Polak uważany był
za zdrajcę i wroga państwowości
litewskiej i z tego powodu wyjęty
z pod prawa.

Podobny stan rzeczy trwał do
końca 1921 roku. Od tego czasu
wybór środków eksterminacyjnych,
stosowany względem ludności pol-
skiej uległ pewnej zmianie. Zmiana
powyższa w żadnym razie jednak
nie dotyczyła ogólnego kierunku po-
lityki antypolskiej, odwrotnie, wię-
cej niż kiedykolwiek rząd kowień-
ski dążył do zlikwidowania polsko-
ści na Litwie i do zlikwidowania jej
za wszelką cenę. Nastąpiła jedynie,
jak już wyżej zaznaczyliśmy, pewna
zmiana w wyborze środków, któ-
ra uczyniła całą akcję dla Polaków
jeszcze bardziej niebezpieczną. Prze-
szła obawa jakiegokolwiek zamachu
ze strony Polski na niepodległość
Litwy Kowieńskiej, odwrotnie, poli-
tyka Rzeczypospolitej Polskiej w
sposób niedwuznaczny, zaczęła dą-
żyć do ustalenia jakiegoś modus vi-
vendi z tą ostatnią — z drugiej stro-
ny ujawnienie jakichkolwiek organi-
zacji polskich na Litwie, dążących
do obalenia niepodległości tej ostat-
niej było niemożliwe, dla tej pro-
stej przyczyny, iż takowe nie egzy-
stowały, a ludność polska przybita i
sterroryzowana siedziała cicho, bo-
jąc się własnego cienia.

Naówczas Rząd Kowieński jał
się innych środków i rozpoczął no-
wą, nieco się różniącą od poprzed-
niej, akcję w przeświadczeniu, iż
barbarzyński i bezwzględny terror,
który się dotychczas względem lu-
dności polskiej stosował, może wy-
wołać ujemny wpływ na bieg spraw
międzynarodowych Litwy Kowień-
skiej. W swych posunięciach stra-
tegicznych rząd kowieński doskona-
le zdawał sobie sprawę z istoty
struktury mniejszości narodowej pol-
skiej i, opierając się na powyższe
struktury, uplanował nowy system
działania. Rozumiał on doskonale
iż uświadomienia narodowego, oraz
poczucia przynależności do narodu
polskiego owego ośrodka, składające
go się z większych właścicieli ziem-
skich, zagrodowej szlachty, znacznej
części mieszczaństwa i części robot-
ników fabrycznych, nie zachwiać nie
potrafił, rozumiał że wszelkie wysiłki,
zmierzające do zlitwinizowania tej

części ludności polskiej będą bezce-
lowe. Przystąpił więc względem te-
go odłamu mniejszości polskiej do
akcji zmierzającej do podjęcia pod-
staw jego bytu materialnego. A więc
1) szeroko uplanowana tak zwana
„reformacja agrarna” pozostawiająca
właścicielowi maksimum posiadania
(80 h.), uniemożliwiająca dla czło-
wieka inteligentnego stworzenie z
tego warsztatu pracy, na którym
mógłby zastosować swe siły i zdol-
ności i zmuszająca go do likwidacji i
wyjazdu z kraju; 2) ustawa robotni-
cza na wsi, specjalnie uchwalona do
gospodarstw ponad 80 hektarów i
zmierzająca do zupełnego zahamo-
wania możliwości normalnej eksploa-
tacji większych majątków, a co za
tem idzie, do zniechęcenia właście-
ciela do prowadzenia gospodarstwa
i zmuszenia go do sprzedaży lub wy-
dzierżawienia tą lub inną drogą w
ręce Litwinów, względem których
zwykle — de facto — nie stosuje
się ani prawo reformy agrarnej, ani
też ustawa robotnicza.

Względem mieszczaństwa, rze-
mieśników, oraz robotników fabry-
cznych Polaków stosowane są po-
dobne środki.

Względem rzemieślników (np.
kolejowców), oraz robotników za-
trudnionych w fabrykach, które
przeszły w ręce Litwinów, sprawa
przedstawia się o wiele łatwiej,
gdyż jest to element „mobile” nie
związany z krajem posiadaniem ja-
kiejkolwiek własności i usunięcie go
z zajmowanego stanowiska bezape-
lacyjnie decyduje o jego ekspatriacji.
To też rząd litewski chętnie i
skwapliwie (w przeciągu 24 godzin)
wydaje pozwolenia na wyjazd tym
Polakom, którzy go o to proszą.
Najtrudniejszy do zlikwidowania za
pomocą powyższych środków jest e-
lement szlachty zagrodowej, lecz ta
grupa społeczeństwa polskiego nie
jest zbyt liczną, nie jest poza tem
zwartą, a rozrzucona grupami po ca-
łym obszarze Litwy Kowieńskiej i
dolna jedynie do oporu biernego,
ulegającego na zanknięciu swej
polskości w czterech ścianach wła-
snego domu. Należy jednak zazna-
czyć, że w tej grupie społecznej
lają się już zauważyć pewne obja-
wy depresji duchowej.

Względem warstw ludności pol-
skiej w Kowieńszczyźnie o mniej
krystalizowanym poczuciu przyna-
leżności narodowej i składających
się przeważnie z niższych warstw
ludności wiejskiej, rząd kowieński
w ostatnich czasach jał się nieco in-
nej taktyki.

Kronika.

Środa, 22. sierpnia. Rz. kat.: Eusta-
chiusza. — Gr. kat.: Mateja. — Słow.:
Radomila.

Gen. Sosnkowski, b. Min. spraw woj-
skowych wyjeżdża do Francji na 2-mie-
sieczne studia wojskowe.

Odznaczenia w szkolnictwie. Wczo-
raj w godzinach popołudniowych odbyła
się w Ministerstwie W. R. i O. P. uro-
czyste wręczenie dyplomów i odznak
kawalerskich orderu „Polonia Restituta”
za wyjątkowe zasługi na polu oświaty
szkolnictwa. Dyplomy i ordery wrę-

czał Minister W. R. i O. P. prof. dr. St.
Głabiński. Otrzymali: order komandor-
ski z gwiazdą Wiceminister Tadeusz
Łopuszański, krzyże komandorskie III
kl. prezes Polskiej Macierzy szkolnej
w Ziemi kujawskiej p. Józef Andrzej-
owski, naczelnik Wydziału oświaty pu-
zaszkolnej prof. Aleksander Łanowski
profesor zwyczajny Politechniki war-
szawskiej p. Marjan Łalewicz, dyrektor
Państwowego Instytutu pedagogicznego
i prezes Tow. Nauczycieli Szkół wyż-
szych i średnich prof. Paweł Sosnow-
ski, kurator warszawskiego okręgu
szkolnego p. Grzegorz Zawadzki i dy-
rektor departamentu szkół powszech-
nych p. Władysław Ziebiński.

Prezes dykcji poczt i telegrafów
we Lwowie p. Tomasz Bieniawski roz-

począł w dniu 18. bm. dalszy ciąg swe-
go urlopu a kierownictwo dykcji ob-
jął wiceprezes p. Wincenty Tournelle.

Konsulem japońskim w Warszawie
został p. Merikazu Ida.

Konsulat niemiecki w Warszawie po-
kiera od soboty za wizy pasportów 20
milionów marek w walucie niemieckiej.

Osobiste. Od kilku dni bawi w War-
szawie wybitny przedstawiciel Polonii
amerykańskiej i działacz społeczny p.
dr. Franciszek Fronczak z Buffalo, z ro-
dzina.

Prof. dr. Marian Szykowski powoła-
ny został na utworzoną w Uniwersyte-
cie w Pradze katedrę polskiej literatury.

† Dr. Kazimierz Ostrowski, adwokat
krajowy, zmarł w Krakowie, przeży-
wszy lat 44. Zdobył on sobie rozgłos ja-
ko obrońca II. brygady Legionów pol-
skich w Marmaros Sziget.

Posiedzenie delegatów Rady m. od-
będzie się we czwartek 23. bm. o godz.
5 wieczór w sali posiedzeń Magistratu.
Na porządku dziennym: Podwyżka o-
płat wodociągowej, podwyżka opłat od
napojów spirytusowych, zaciągnięcie
pożyczki na bieżące wydatki admini-
stracyjne na wrzesień 1923.

Lotysze w Warszawie. Do Warsza-
wy przybyła wycieczka przedstawicieli
Naczelnego Związku młodzieży lotew-
skiej, z przewodniczącym Jansonsem i
wiceprzewodniczącym Karczewskim na
czele. Wycieczka uda się z Warszawy
do Poznania i Wilna.

Wycieczka amerykańska we Lwo-
wie. Dziś wieczorem przybyła do na-
szego miasta wycieczka naszych rod-
aków z Ameryki w liczbie 14 osób, pod
kierownictwem red. „Kurjera Newjor-
skiego” p. Władysława Wuszy. Wy-
cieczka była zakrojona na większą ska-
łę, gdyż zgłosiło się około 250 uczestni-
ków, a tylko dzięki bredniom szerzonym
przez prasę amerykańską o stosunkach
w Polsce i niebezpieczeństwach sytua-
cji politycznej, lwią część uczestników
złożyła wykonanie swego planu do ro-
ku następnego. Mill goście zabawią we
Lwowie dwa dni, tj. 23. i 24. sierpnia,
25. w południe wyjadą do Borysławia.

Konferencja kolejowa w sprawie Tar-
gów Wschodnich odbyła się wczoraj
w gmachu dyrekcji kolejowej pod prze-
wodnictwem dra Świągosta w sprawie
zabezpieczenia szybkiej i sprawnej od-
prawy eksponatów, przeznaczonych na
III. Targi Wschodnie. Na dworcu głów-
nym urządzone będzie osobne biuro spe-
cjalnie dla załatwiania spraw Targów
Wschodnich. Wszelkie eksponaty za-
miejscowo będą wysyłane na stację „Per-
senkówkę”. Z pośród adresowanych do
Lwowa zatrzymane będą jedynie te,
które wskaże Biuro Targów Wschod-
nich.

Rozdział zasiłków jednorazowych po-
między kolejowych emerytów, wdowy i
sieroty, przyznanych przez Centralny
Związek kolejowych emerytów, w wy-
sokości 6.195.000 mk. odbywać się bę-
dzie w dniach 24., 25., 26. i 27. bm. w
biurze przy ul. Krasickich 5 w godz. od
9 do 1 i od 3—6 pop.

Cena cukru. Z Warszawy donoszą, iż
cenę cukru na 3 dekadę sierpnia ustano-
wiono w wys. 30 tys. mk. za kilo cukru
miałkiego i 42 tys. marek za kilogram
kostkowego.

Nowa ofiara Tatr. W piątek 17. bm.
spadł w stronę doliny Batorywieckiej
młody lekarz z Popradu dr. Gottlieb.
Przenoszony przez kilku akademików
do Westerowa zmarł w drodze skut-
kiem złamania podstawy czaszki.

Katastrofa automobilowa wydarzyła
się pod Nica. Automobil wiozący Ame-
rykanów, wpadł w przepaść: sześciu
wycieczkowców zginęło na miejscu, je-
denastu i szofer znajduje się w bezna-
dziejnym stanie; cudem uratowała się
jedyna w tem towarzystwie kobieta.
Wyszła z katastrofy bez szwanku.

(h) Z obławy na handlarzy walutą. U
Abrahama Schifffenbauera z Wolicy Ko-
narowej pow. Sokal, zakwestionowano
70 franków fr. — W parasolu Abrah-
ama Neumana r. Helga zam. przy ul. Ba-
łowego 32, znaleziono nieostemplowa-
ny bon na 32 milj. — Również nieostem-
plowany bon na 3.400.000 zakwestiono-
wany u Benzona Stalmelstra.

(h) Krwawy napad rabunkowy pod
Samborem. Onegdaj nad ranem 3 nie-
wysłanych na razie sprawców na-
padło na jadącego furą Emila Szacmana.
Jeden z rabusiów strzelił do Szacmana,
raniąc go w głowę, a drugi wychwapił
mu z kieszeni portfel z 500.000 mk. po-
czem zbiegli.

(h) **Zwyrodnialec.** Za usiłowane zgwałcenie 11-letniej dziewczynki aresztowano wczoraj robotnika Józefa Nikle, zam. przy ul. Lwowskich Dzieci 41.

(h) **Nawet w policji kradna.** W sali raportowej lwowskiego urzędu śledczego rozbito onegdaj szafę, skąd zabrano część przyborów kancelaryjnych i różne drobizgi.

(h) **Rozbicie inwalidzkiego kiosku.** Ubiegłej nocy dostał się jakiś osobnik po zerwaniu sztaby, do budki inwalidzkiej S. Ungera przy ul. Kotlarskiej i skradł papirosy wart. 3½ milj. marek.

(h) **Okradzenie rumuńskiego oficera.** W dniu wczorajszym w podaniu między Tarnowem a Lwowem skradziono oficerowi rumuńskiemu Lecomment von Bailla, jadącemu z Berlina do Rumunii, walizę skórzaną zawierającą przechoza wart. 600 milionów marek polskich.

2 teatrów lwowskich.

Repertuar Teatru Wielkiego:

Środa 22. bm. „Romans” sztuka w 3 akt. z prologiem i epilogiem Sheldena (gość. występ Solskiej).

Czwartek, 23. bm. „Romans”.

Piątek, 24. bm. „Czarownica”.

Sobota, 25. bm. „Judyta”.

Niedziela, 26. bm. „Judyta”.

Repertuar Teatru Małego (Gródecki):

Czwartek, 23. bm. „Tragedja dzieci”.

Piątek, 24. bm. „Tragedja dzieci”.

Tylko dwa razy pójdzie efektowna sztuka Sheldena p. t. „Romans”, w której ujrzymy Solską w jej przepysznym roli śpiewaczki Cavalini. Czwartkowe więc i piątkowe przedstawienia będą niezwykle ciekawe i z góry przewidzieć można, że widownia będzie szczególnie wypelniona. Czarująca gra Solskiej w sztuce tej osiąga zawsze pełnię najwyższego wyrazu.

„Targi Wschodnie” przedmiotem konferencji kolejowej.

Lwów, 22. sierpnia.

Dziś odbyła się w gmachu Dyrekcji kolejowej konferencja w sprawie przyspieszenia przewozu i uzyskania sprawniej odprawy eksponatów, przeznaczonych na III. Targi Wschodnie, których otwarcie nastąpi w dniu 5. września br. Konferencji, w której uczestniczyli delegaci lwowskiej i stanisławowskiej dyrekcji kolejowej oraz biura spedycyjnego „Targów Wschodnich”, przewodniczył dyrektor Wydziału handlowego dyrekcji kolejowej p. Dr. Stan. Świągost. Między innymi uchwalono skierować wszystkie eksponaty do stacji kolejowej „Persenkówka”, której zakres czynności znacznie rozszerzono, jak o tem doniosła już „Gazeta Lwowska” w nr. 186. Dla ułatwienia spraw przewozowych, związanych z Targami Wschodnimi, urządzi się na głównym dworcu we Lwowie osobne biuro, a we Lwowie zastrzygnięto się na dworcu tylko do przesyłki, co do których Biuro Targów wyda specjalne polecenie.

EKONOMISTA

CZAS ZEBRAŃ GIELDOWYCH:

Zebrań Giełdy pieniężnej:

a) dla akcji:

w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki;

przedgłoda od godz. 12.30—13:

giełda główna od godz. 13—13.45.

b) dla walut i dewiz:

codziennie z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt od godz. 13.45 do 14.

Zebrań Giełdy zbożowej codziennie z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt od godz. 10½ do godz. 12, w sali przy ul. Rejtana 1. 6. I. p.

Transakcje na giełdzie lwowskiej.

SPRAWOZDANIE GIELDOWE.

Lwów, 22. sierpnia.

We środę, jak zwyczajnie, giełda efektów nieczynna.

Ruch na giełdzie walutowej słaby. Nieliczne transakcje w walutach i dewizach po kursach niżkowych. Tendencja niżkowa. Usposobienie spokojne.

TRANSAKCJE W WALUTACH.

N. Jork 270.000, 265.000, 273.000, 265.000, Zurych 49500, 49000, 48000, 48350, 48200, Franki 46000, Londyn 1.185, 1.180, 1.185, 1.180, Berlin 0.0650, Bruksela 10.250, Paryż 14.200, 14.400. Korony czeskie 7800, 7850, Praga 7800.

Giełda zbożowa.

Lwów, 22. sierpnia.

Giełda bardzo licznie odwiedzana, ogólny obrót około 140 ton. Wielkie obroty w życie, sporadyczne w pszenicy i owsie. Zarysowuje się coraz znacznej baissa, ceny żyta od zeszłego tygodnia spadły o 25%. Tendencja silnie niżkowa, usposobienie ożywione.

Giełdy pozalwowskie

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa. (PAT.) Notowania końcowe z dnia 21 sierpnia br. Dolar St. Zł. 246 kupno 243 sprzedaż 243.500, franki fran. 13.715, dolary drobne 247.500 242.500.

Czeka: Belgia 10.950 kupno 10.050 sprzedaż 10.850, Berlin 0.04¼, kupno 0.03 i trzy czwarte sprzedaż 0.03 i trzy czwarte, Gdańsk 0.04¼ kupno 0.03 i trzy czwarte, sprzedaż 0.03 i trzy czwarte, Holandia 96800, Londyn 1.122 kupno 1.100 sprzedaż 1.121, Nowy Jork 276

kupno 243.500, sprzedaż 243.500, Paryż 13.715 kupno 13.715 sprzedaż 13.865, Szwajcaria 44.500 kupno 44.950 sprzedaż 44.050, Włochy 10.550, kupno 10.510, sprzedaż 44.050, Wiedeń 3.47, kupno 3.50 sprzedaż 3.42, Praga 7200.

GIEŁDA ZURYCHSKA.

Zurych. (PAT.) Notowania wstępne z dnia 21 sierpnia b. r.

Berlin 0.0001; Holandia 217¼, Nowe York 552 i trzy czwarte; Londyn 25.18; Paryż 31.50; Mediolan 23.85; Praga 16.17¼; Budapeszt 0.03¼; Bukareszt 2.50; Belgrad 5.77¼; Sofia 4.75; Warszawa 0.0024; Wiedeń 0.0077 trzy czwarte; Austr. stempl. 0.0078.

Transakcje pozagiełdowe.

Lwów, 22. sierpnia.

KURSA PRYWATNE.

Dziś tendencja chwiejna, ceny przy dolarach się wahają między 271000 a 274000, stosunkowo też i inne waluty. Obrót średni.

Dolary amer. 271—272000; dolary kanadyjskie 243—245000; 1-ki i 2-ki te tanie o 2—3000; marki niemieckie a 50, 100 tys. 0.15¼—0.16¼; marki niemieck. a 10 tys. 0.17—0.18; marki niem. tys. star. cm. 6—7; setki stare 1.50—1.80; leje za tys. 1.020.000—1.100.000; drobne w tys. 1.000.000—1.020.000; korony czeskie 7800—8000; drobne 7700—7900; austr. stempl. 3.90—3.92, przekazy 3.90 do 3.98, franki franc. 15.000—15.200, 100 v szterl. 1.150.000—1.200.000, 100 v szwajc. —, ruble a 500 16—18, setki zwykle 10—12, ruble Kacik 26—28.

Złoto: 20-kor. 1.150.000—1.200.000 20 mark. 1.280.000—1.300.000, 20 frank. 1.050.000—1.080.000, 10 rubli 1.380.000—1.420.000, dolar 256.000—258.000.

Srebro: 1 kor. austr. 19.000—19.400, 5 kor. austr. 97000—100.000, floreny 48000—50000, ruble 78000—80000.

Urzędowa Cedula

Giełdy Lwowskiej

Nr. 182.

Środa, 22. sierpnia 1923.

Waluta maryowa.

W dniu dzisiejszym jak zwykle we środę giełda efektów nieczynna.

V. Waluty i Dewizy.

Kategorie:	Bilety bankowe.			Czeki, przekazy i wpłaty.			Uwagi
	piacą	žadają	transakcje	piacą	žadają	transakcje	
Dolary amerykańskie	—	—	—	263000	273000	265—273000	
Dolary amerykańskie (drobne)	—	—	—	—	—	—	
Dolary kanadyjskie	—	—	—	—	—	—	
Dynary	—	—	—	—	—	—	
Funt sterlingi	—	—	—	1175000	1190000	1180—1185000	
Franki belgijskie	—	—	—	10000	10500	10250	
Franki francuskie	—	—	—	13900	14400	14200—14400	
Fioreny holenderskie	—	—	—	—	—	—	
Franki szwajcarskie	45500	46500	46000	48000	49000	48200—49000	
Korony austriackie	—	—	—	—	—	—	
Korony czesko-słowackie	7500	8000	7800—7850	7600	8000	7800	
Korony duńskie	—	—	—	—	—	—	
Korony norweskie	—	—	—	—	—	—	
Korony szwedzkie	—	—	—	—	—	—	
Korony węgierskie	—	—	—	—	—	—	
Leł rumuński	—	—	—	—	—	—	
Liry włoskie	—	—	—	—	—	—	
Marki niemieckie	—	—	—	0-06	0-07	0-06 50	

B. Kursa Zbożowe.

Ceny rozumieją się w markach polskich za 100 kg. bez podatku spożywczego, miejsce stacja załadowania.	Ceny		Uwaga	Ceny rozumieją się w markach polskich za 100 kg. bez podatku spożywczego, miejsce stacja załadowania.	Ceny		Uwaga
	od	do			od	do	
PSZENICA krajowa ex 1923 r.	—	—		MAKA: żytnia 70 proc. Loco Lwów	—	—	
ŻYTO małopolskie 67/68 ex 1923 r.	375000	385000		MAKA: żytnia proc. Loco Lwów	—	—	
ŻYTO małopolskie 67/68 ex 1923 r.	—	—		MAKA: pszen. 70 proc. Loco Lwów	—	—	
JECZMIEN: małopolski browarniany przemysłowy	—	—		MAKA: pszen. 50 proc. Loco Lwów	—	—	
OWIES: małopolski ex 1923 r.	—	—		MAKA: pszen. 40 proc. Loco Lwów	—	—	
OWIES małopolski ex 1923 r.	—	—		OTREB: pszen.	—	—	
KUKURUDZA: krajowa	—	—		OTREB: żytni	—	—	
KUKURUDZA: rumuńska stacja Sniatyn	—	—		MAKUCHY: lnlane i kenopne	—	—	
ZIEMNIAKI jadalne	—	—		MAKUCHY: rzepakowe	—	—	
FASOLA: biała	—	—		WORKI: jutowe wyrobu Stradom. Warta	—	—	
FASOLA: kolorowa	—	—		Czestochowlanka 75 kg. za sztukę	—	—	
GROCH: polny	—	—		WORKI: używane, dobre, za sztukę	—	—	
GROCH: Victoria	—	—		KONICZYNA czerwona krajowa naturalna	—	—	
GROCH: ½ Victoria	—	—		SŁOMA prasowana	—	—	
SOBIEK	—	—		SIANO wołyńskie	—	—	
WYKA	—	—		SIANO słodkie krajowe prasowane	—	—	
MIESZANKA: pastewna w ziarno	—	—		LEN	—	—	
LUBIN	—	—		KASZA HIRECZANNA	—	—	
BRZASKA	—	—		KASZA JECZMIENNA	—	—	
	—	—		KAPUSTA KWASZONA	—	—	
	—	—		PECAK	—	—	

Sekretariat Giełdy.

Generálny Sekretarz Dr. Paneth.

Assicurazioni Generali w Tryjeście (zał: w r. 1831)
Generalna Agencja we Lwowie ul. Kopernika 3 (we własnym gmachu).

Teren działania: Małopolska.

PRZYCHODY.

Rachunek zysków i strat z działu zysowego elementarnego za rok 1922.

ROZCHODY.

[illegible]

PRZYCHODY.

Rachunek wysków i strat za rok 1923.

ROZCHODY.

	BILANS A (Ubezpie. szkód)		BILANS B (Ubezpie. życiowe)		RAZEM			BILANS A (Ubezpie. szkód)		BILANS B (Ubezpie. życiowe)		RAZEM	
	Liry włoskie							Liry włoskie					
I. Rezerwę prem. i przen. pensji	34,715.051	77	396,077.036	59	430,792.088	36	I. Wypłata szkód po potrąceniu udziału i ag. kurantów	32,848.983	56	28,179.318	89	68,028.302	45
II. Rezerwa na szkody w zawieszeniu	33,089.051	31			33,089.051	31	II. Wypłaty za odkupione polisy ubezpieczeń życiowych			6,465.220	35	6,465.220	35
III. Wpływ premji po potrąceniu strona	69,409.560	99	80,425.626	69	129,835.187	68	III. Wypłata dywidendy ubezpieczonym od polis życiowych			890.934	47	890.934	47
IV. Dochód z lokat kapitałów	3,260.565	89	24,031.892	20	37,301.458	09	IV. Wydatki administracyjne (podańki, należności, honoraria lekarskie, prowizje i koszty zarządu)	36,473.158	95	17,743.398	02	54,216.556	97
V. Inne dochody	23,166.532	98	9,722.647	80	32,889.180	78	V. Odpisy i inne wydatki	1,792.957	21	211.685	43	2,004.642	70
							VI. Rezerwa premjowa i przeniesienie premji z końcem roku bieżącego	79,359.556	06	433,674.662	07	513,034.218	13
							VII. Zysk z bilansu	6,175.107	16	3,091.983	99	9,267.091	15
Razem	163,649.762	94	490,257.203	28	653,906.966	22	Razem	163,649.762	94	490,257.203	28	653,906.966	22

OGŁOSZENIA

ROZMAITE OBWIESZCZENIA.

Cw. 25/23. Edykt. Zygmunt Litauer wniosł skargę wekslową przeciw Józefowi Siegelowi o 20.000.000 mkp. Ponieważ miejsce pobytu pozwanego jest nieznane, ustanawia się adwokata Gottfanka w Przemyślu kuratorem, który go będzie zastępował na jego koszt i niebezpieczeństwo dopóki on sam się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika.

Sąd okręgowy jako handlowy, O. II.
Przemyśl dnia 28. lipca 1923. 6406

Liczbę czynności Cg. I. 492/23.1. Edykt. Strona powodowa Dmytro Berek z Błozwi dolnej wniosła skargę przeciw stronie pozwanej Michałowi Berekowskiemu z Błozwi dolnej o 8.000.000 Mk. do Cg. I. 492/23. Audiencja do ustnej rozprawy została wyznaczona na 22. sierpnia 1923 godz. 9 rano w tym Sądzie biuro Nr. 95. Ponieważ miejsce pobytu strony pozwanej jest nieznane, ustanawia się Pana dr. Steniermanna, adwokata w Samborze kuratorem, który ją będzie zastępował na jej koszt i niebezpieczeństwo, dotąd, dopóki ona sama się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika.

Sąd okręgowy, Oddział I. 6403
Sambor, dnia 26. lipca 1923.

UZNANIA ZA ZMARŁEGO.

T. V. 76/23/3. Michał Kocur, urodzony 1884 w Lecce, powiat Rzeszów, syn Jana i Marii, w sierpniu 1914 przydzielony do austr. 40 pułku piechoty brał udział w wojnie na froncie rosyjskim i od czerwca 1916 nie ma o nim żadnych wiadomości. Wdraża się na prośbę Józefa Kocur postępowanie celem uznania za zmarłego. Wydaje się wezwanie, aby udzielono Sądowi lub adw. Dr. Więckowski w Rzeszowie wiadomości o powyższym wymienionym.

Sąd okręgowy, Oddział V.
Rzeszów dnia 18 kwietnia 1923. 6365

T. V. 38/23/4. Feliks Hawro, urodzony 1874 w Hussowie, powiat Łańcut, syn Antoniego i Małgorzaty, w sierpniu 1914 przydzielony do austr. 34 pułku strzelców brał udział w wojnie na froncie serbskim, a w czasie odwrotu wojska austr. ze Serbii wysłał do żony ostatnią kartkę nadaną 15. października 1918 w Czarnogórze i odtąd ślad za nim zaginął. Wdraża się na prośbę Marceli Hawro postępowanie celem uznania za zmarłego. Feliksa Hawrę wzywa się, aby przed niżej wymienionym Sądem stawił się, lub w inny sposób uwzględnił o swym życiu.

Sąd okręgowy, Oddział V.
Rzeszów dnia 24 kwietnia 1923. 6362

T. V. 315/22/4. Jan Durek, urodzony 1880 w Charzewicach, powiat Tarnobrzeg, syn Jędrzeja i Marii jako żołnierz b. austr. węg. 17 pułku piechoty brał udział w wojnie na froncie rosyjskim i w listopadzie 1914 w czasie bitwy został zabity kulą nieprzyjacielską. Na prośbę Zofii Durkowej wdraża się postępowanie celem udowodnienia zaszłej śmierci zaginionego. Wydaje się przeto ogólne wezwanie, aby uwiadomiono Sąd aż do dnia 15. lutego 1923 o zaginionym.

Sąd okręgowy, Oddział V.
Rzeszów dnia 18 paźdz. 1922. 6360

T. IV. 24/23/3. Zarządzenie postępowania celem udowodnienia śmierci. Bolesław Król, rolnik z Podniebysia, syn Kazimierza i Marianny z Janochów, ur. 29. listopada 1884 brał udział czynny w wojnie światowej jako żołnierz 45 pułku piechoty austr., a zabrany do niewoli rosyjskiej miał tam umrzeć w czerwcu 1915 w miejscowości Czenkont. Gdy wobec tego, jest prawdopodobne, że osoba wymieniona poniosła śmierć, zarządza się na wniosek Barbary Król postępowanie celem udowodnienia jej śmierci, a zarazem ogłasza się wezwanie, ażeby do dnia 1. stycznia 1924 Sądowi udzielono wiadomości o zaginionym. Po upływie tego terminu i po przeprowadzeniu dowodów Sąd orzeknie ostatecznie o wniosku.

Sąd okręgowy, Oddział IV.
Jasło, dnia 25. maja 1923. 6405

T. 21/21/3. Edykt. Władysław Pulec, syn Władysława Franciszka i Amalii ze

Schmidtów, żonaty z Marią Leńską ur. w Przemyślanach, zarobnik rz. kat. zamieszkały w Muhlantock służył w ostatek wojnie światowej w r. 1914, brał udział w walkach w tymże roku, zaginął bez śladu i od tego czasu nie ma o nim żadnej wiadomości. Na wniosek jego wdraża się postępowanie celem uznania go za zmarłego, wzywając każdego, ktoby miał o nim wiadomość, a także jego samego, aby dał znać o tem Sądowi do 6 miesięcy od daty ogłoszenia edyktu, tj. do dnia 15. stycznia 1922.

Sąd okręgowy, Oddział IV.
Brzeżany dnia 6 czerwca 1921. 6407

T. 200/23. Jan Kowaliński z Cholewic lat 42 żołnierz od 1917 nie daje wiadomości. Celem uznania za zmarłego i rozwiązanie małżeństwa wzywa się by do pół roku od ogłoszenia Sądowi albo Dr. Sternowi adwokatowi w Przemyślu udzielono wiadomości. 6389

Sąd okręgowy.
Przemyśl dnia 7 sierpnia 1923.

T. 208/23. Iwan Partyka syn Teodora urządzony w Dusowcach 1894 żołnierz od 1915 r. zaginął bez wieści. Wzywa się by do pół roku od ogłoszenia Sądowi albo Dr. Hnatyszakowi w Przemyślu udzielono wiadomości o zaginionym. 6388

Sąd okręgowy.
Przemyśl dnia 30 lipca 1923.

T. 160/23. Franciszek Brodowicz urodzony w Jarosławiu 1878 zamieszkały w Szwosku jako podwoda miał umrzeć w jesieni 1915 koło Chelma. Wzywa się by do pół roku od ogłoszenia Sądowi albo Dr. Hnatyszakowi adwokatowi w Przemyślu udzielono wiadomości. 6387

Sąd okręgowy.
Przemyśl dnia 6 sierpnia 1923. 6387

T. 58/23. Iwan Szewc syn Mikołaja urodzony w Laszkach Gościńcowych 1866 wyjechał 1893 roku za zarobkiem do Ameryki i od 18 lat nie daje wiadomości. Wzywa się by do roku od ogłoszenia Sądowi albo Dr. Kopystiańskiemu adwokatowi w Mościskach udzielono wiadomości. 6386

Sąd okręgowy.
Przemyśl dnia 22 czerwca 1923.

T. 143/23. Jan Pelc syn Marcina urodzony w Krosnem pod Sieniawą 1882 w 1914 wstąpił do wojska i zaginął. Udzielić wiadomości do pół roku Sądowi albo Dr. Grossmanowi adwokatowi w Przemyślu. 6385

Sąd okręgowy.
Przemyśl dnia 14 czerwca 1923.

L. cz. T. 236/23/4. Katarzyna Wasik, córka Iwana i Katarzyny, ur. 4. września 1867 w Wólczechach ostatnio tam zamieszkała, wyjechała przed około 37 laty w niewiadomym kierunku i od tej pory nie ma o niej żadnej wiadomości. Na wniosek Marii Sieromskiej wdraża się postępowanie celem uznania wymienionej osoby za zmarłą. Wiadomości o zaginionej należy udzielić Sądowi albo adw. dr. Czernemu we Lwowie, którego ustanawia się kuratorem. Zaginiona wzywa się, aby się jawiła przed podpisaniem Sadem o ile żyje, lub w inny sposób dała znać o sobie. 6402

Sąd okręgowy cywilny, Oddział VII.
Lwów, dnia 7. czerwca 1923.

T. 257/23/4. Jędrzej Biedroń, syn Jana i Katarzyny, ur. 23. listopada 1881 w Chlewiskach, ostatnio tamże zamieszkały, wracając do domu po rozpadnięciu Austrii wedle przeprowadzonych dochodzeń został wcielony przymusowo w szeregi ukraińskie, walczące przeciwko Polsce, przebywał do maja 1919 r. jako kucharz przy ukraińskich oddziałach w Mostach Wielkich i odtąd nie ma o nim żadnej wiadomości. Na wniosek Marii Biedroń wdraża się postępowanie celem uznania wymienionej osoby za zmarłą, a związku małżeńskiego zawartego na dniu 20. sierpnia 1912 między zaginionym a wnioskodawczynią za rozwiązany. Wiadomości o zaginionym należy udzielić Sądowi albo adw. dr. Marianowi Głuszkiewiczowi we Lwowie którego ustanawia się kuratorem oraz obrońcą we zła małżeńskiego. Zaginionego wzywa się, aby się jawił przed podpisaniem Sadem o ile żyje lub w inny sposób dał znać o sobie. 6397

Sąd okręgowy cywilny, Oddział VII.
Lwów, dnia 20. lipca 1923.

T. 19/23/9. Wdrożenie postępowania celem uznania za zmarłego. Honorata Hutowicz wniosła o uznanie męża Dymitra Hutowicza za zmarłego i zawartego

z nim dnia 1. września 1906 w cerkwi w Krystynopolu małżeństwa za rozwiązane. Z zeznań wnioskodawczyni, przesłuchanych świadków Heleny Jurkiewicz i Ahajji Kutylskiej oraz poświadczenia Magistratu Drohobycz 20. listopada 1922 wynika, że Dymitr Hutowicz wyjechał w roku 1919 z cofającą się armią ukraińską za Zbrucze i dostał się w maju 1919 w Wapniarce do niewoli bolszewickiej, gdzie miał być rozstrzelony. Od tego czasu wszelki ślad za nim zaginął: zachodzi domniemanie, że nie żyje. Na podstawie § 24 L. 5 uc. ustawy z 16. lutego 1883 Nr. 20 Dz. p. wdraża się postępowanie celem uznania za zmarłego Dymitra Hutowicza i zawartego małżeństwa za rozwiązane. Wydaje się przeto ogólne wezwanie, aby udzielono Sądowi lub kuratorowi Panu dr. Marianowi Szanserowi, adwokatowi w Samborze, którego równocześnie mianuje się obrońcą wezła małżeńskiego, wiadomości o powyższym wymienionym. Sad, tut. na ponowną prośbę po dniu 1. września 1924 rozstrzygnie o uznaniu za zmarłego i o rozwiązaniu małżeństwa. 6404

Sąd okręgowy, Oddział V.
Sambor, dnia 25. czerwca 1923.

KURATELE.

P. 121/23/3. Ogłoszenie pozbawienia własnowolności. Uchwała sądu powiatowego Podgórze L. 488/23/3 pozbawiła całkowicie własnowolności Józefa Wachila lat 66 liczącego rymarza zamieszkałego w Podgórzu a to z powodu choroby nieudolności umysłu. Kuratorem ustanowiono Franciszka Emilewicz. Kraków, 9 sierpnia 1923. 6377

FIRM.

Firm. 237/23. Do rejestru C. wpisano dnia 23. lipca 1923. Siedziba firmy: Przemyśl. Brzmienie firmy: „Spółka handlowo-naftowa „Aglos” w Przemyślu z ograniczoną odpowiedzialnością. Przedmiot przedsiębiorstwa: Kupno i sprzedaż terenów naftowych, eksploatacja terenów naftowych, kupno i sprzedaż ropy i przetworów ropy, tudzież udziałów naftowych. Umowa spółki: Kontrakt spółki we formie aktu notarial. z 1. lipca 1922 L. rep. 22624 uzupełniony aktem z dnia 8. marca 1923 L. rep. 24203. Wysokość kapitału zakładowego: 3 miliony marek polskich, który wpłacono gotówką. Zawładowcy: Leon Józef Leichtmann, kupiec, dr. Joachim Schaffel, adwokat w Przemyślu. Podpis firmy: Brzmienie firmy podpisywać będą wspólnie obydwaj zawładowcy pod pieczęcią firmy. 6393

Sąd okręgowy jako handlowy.
Przemyśl, dnia 21. lipca 1923.

Firm. 992 Rg. C. III. 20. Zmiany dotyczące firmy już wpisanej. Do rejestru wpisano dnia 8. czerwca 1923. Siedziba firmy Lwów. Brzmienie firmy Dom handlowo komisowy Neptun Ska z ogr. odpow. Zmiany uchwała walnego zgromadzenia z dnia 16. maja 1923 not. uwzględnia do rej. 54512 zmieniono art. I, II, III, V. VII, VIII, kontraktu spółki jak w odpisie znajdującym w zbiorze dokumentów w. Firma brzmi odtąd Neptun Polski przemysł drzewny Ska z ogr. odp.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest pośredniczenie w kupnie sprzedaży lub w mianie wszelkich towarów krajowych i zagranicznych tudzież eksploatacja lasów, handel i produkcja materiałów drzewnych oraz artykułów pokrewnych wreszcie zastępowanie wszelkiego rodzaju krajowych i zagranicznych przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, oraz czynności komisyjne w powyższym zakresie. Kapitał zakładowy podszono do kwoty 3.000.000 Mk. pełno wpłacony. Zarząd składa się odtąd z 3 członków. Dotychczasowi członkowie zarządu Gustaw Weisleder ustąpił. Członkiem zarządu w jego miejsce wybrano Karola Domiczka we Lwowie. Trzecim członkiem Zarządu obrano Józefa Magarowicza we Lwowie. Podpis firmy następuje odtąd w ten sposób, że pod wypisaniem, wydrukowaniem lub pieczęcią wyciśniętą brzmieniem firmy umieszczają swe podpisy 2 zawładowcy. Sąd okręgowy jako handlowy, Oddz. IV.
Lwów, dnia 4 czerwca 1923. 6382

Do cie.

SPÓŁKA STEWKA W SOKOLO-
WIE w Rzeszowie likwiduje się.
Wzywa się wierzycieli do zgłoszenia swych pretensji.
Sokołowa, dnia 18. sierpnia 1923
Likwidatorowie: 639 - 3
J. Batamut, Fr. Walkowicz.

OGŁOSZENIE.
POWIATOWA KASA CHORYCH
WE LWOWIE

podaje do wiadomości, że na podstawie uchwały Rady Kasy chorych z dnia 19. sierpnia 1923 zostaną podwyższone z dniem 1. września 1923 wszelkie świadczenia pieniężne oraz składki członków do wysokości dziennej płacy ustawowej 50.000 mp. Składka ubezpieczonego w tej grupie wynosi 9.100 Mp. tygodniowo. Zasiłek pieniężny w czasie choroby członka 30.000 Mp. dziennie, zasiłek na pogrzeb członka 1.050.000 Mp., a członka rodziny 525.000 Mp.

Celem przeprowadzenia odnośnych zmian w grupach zarobkowych ubezpieczonych uprasza się P. T. Pracodawców o przedłożenie wykazu zajętego personelu z dokładnym oznaczeniem rzeczywiste pobieranych zarobków.

Do zarobku ubezpieczonego obok pensji lub płacy roboczej wliczyć należy wszelkie świadczenia w gotówce (premie, tantiemy itp.) i w naturze (mieszkanie, utrzymanie, odzież, opał, światło itp.).

Wykazy te należy przedłożyć najpóźniej do 1. września 1923.

W razie nieprzedłożenia wykazu, Kasa chorych na podstawie art. 21 i 76 ustęp a) ustawy z 19. maja 1920 Dz. U. Rp. Nr. 44 przeprowadzi z urzędu zmianę grup zarobkowych.

Tablice rozszerzonych grup zarobkowych ze składkami i zasiłkami można nabywać — po cenie kosztów własnych — w biurze Kasy chorych, Lwów, ulica Król. Jadwigi 4 w godzinach urzędowych od 8—2. 6398

Lwów, dnia 2. sierpnia 1923.
Zarząd powiatowej Kasy chorych
we Lwowie.

Przetarg.

Celem oddania w przedsiębiorstwo robót budowlanych przy remoncie budynków Nr. I, III, VI, VII i VIII w miejskich koszarach piechoty w Czortkowie, rozpisuje się przetarg ofertowy z terminem do 31. sierpnia b. r. godziny 12-tej, w którym to dniu nastąpi komisyjne otwarcie ofert w obecności oferentów.

Oferty należyć ostemplowane, olakowane i opatrzone napisem: „Oferty na remont 5 budynków w miejskich koszarach piechoty w Czortkowie” należy wnieść do Kierownictwa Rejonu Inż. i Sap. Tarnopol (budynek Pułkownikowska, I. piętro). Tam też można otrzymać formularze ofertowe za zwrotem kosztów nakładu, jakoteż przejrzeć plany, warunki ogólne oraz zasięgnąć bliższych ustnych informacji.

Wadium wysokości 1% od sumy oferowanej w gotówce lub bonach skarbowych należy złożyć w kasie Kierownictwa Rejonu Inż. i Sap., Tarnopol, zaś poświadczenie złożenia dołożyć do oferty.

Zaliczki będą wydane na zakup materiałów w pełnej wysokości oferowanej za materiały kwoty.

Rewizja cen za robociznę przewiduje się co 1 miesiąc z tem, że pierwsza rewizja może nastąpić dopiero po upływie 1 miesiąca od dnia rozpoczęcia robót.

Termin ukończenia robót do dnia 30. listopada b. r.

6409 KIEROWNICTWO REJONU INŻ. I SAP., TARNOPOL.

Prenumerata bez odnoszenia miesięcznie 66.000 mp., z odnoszeniem lub pocztą miesięcznie 75.000 mp., za granicą 100.000 mp. — Redakcja czynna od g. 8 rano do 2 popoł., z wyjątkiem niedziel i świąt. — Redaktor nacz. przyjmuje od g. 1—2 pop. — Listów niefrankowanych należyć nie przyjmują się. — Rękopisów Redakcja i Administracja nie zwracają. — Konto Pocz. Kasy O. 141.690.

Redaktor odpowiedzialny: JERZY KONARSKI. Należyć pocztową opłacono ryczałtem. Drukarnia Polska, Lwów, ul. Chorążczyzmy 31.